

УДК 338.24+658:332.8

СКЛАД І СТРУКТУРА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

ВОЛОДИМИР ПОЛУЯНОВ,

*доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки
і фінансів автомобільно-дорожнього інституту Донецького
національного технічного університету, м. Горлівка*

ОЛЕНА ПОЛУЯНОВА,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
економіки і фінансів автомобільно-дорожнього інституту
Донецького національного технічного університету, м. Горлівка*

У статті досліджено склад і структуру комунальної власності з урахуванням тих сутнісних перетворень, що відбуваються сьогодні в економіці нашої країни. Розкриті поняття і види суб'єктів господарювання. Простежена структура і динаміка об'єктів ЄДРПОУ за формами власності. Подано розподіл основних засобів комунальної власності, за видами економічної діяльності. Показано, що кількість об'єктів комунальної власності, число зайнятих працівників та вартість основних фондів в Україні збільшуються з кожним роком. Виконаний аналіз є суттєвим внеском у інформаційний базис реформування комунальної сфери нашої країни.

З точки зору економічної теорії категорія власності займає центральне місце в економічній системі, тому що вона "визначає спосіб об'єднання працівника із засобами виробництва, мету функціонування і розвитку економічної системи, визначає соціальну структуру суспільства, характер стимулів трудової діяльності і спосіб розподілу результатів роботи" [3, с. 73]. Інакше кажучи, "власність - це сукупність відносин між суб'єктами господарювання щодо привласнення засобів виробництва і його результатів" [Там само, с. 75]. При цьому варто мати на увазі що: "власність є складною категорією, що включає економічні відносини людей у процесі відтворення (виробництва, розподілу, обміну і споживання), соціальні, політичні, юридичні і психологічні аспекти. Однак провідними є економічні відносини, хоча на поверхні явища більш рельєфні юридичні, правові аспекти власності" [2, с. 53].

У загальному плані економічна теорія розглядає два основних типи власності: приватну і суспільну. У першому випадку виключне право на володіння, користування і розпорядження об'єктом власності й одержання доходу належить приватній (фізичній або юридичній) особі. У другому - передбачається спільне володіння засобами виробництва і також спільне привласнення результатів виробництва. Суспільна власність існує в двох формах. державній і колективній [3, с. 84]. Державна форма власності припускає таку систему відносин, при якій право управління і розпорядження здійснюють органи державної влади. За принципом підпорядкування державна форма власності поділяється на загальнодержавну і муніципальну (комунальну) [Там само, с. 84].

Інститут комунальної власності - явище не нове як для України, так і для інших країн. Однак докорінні перетворення в суспільно-політичному й економічному житті України потребують осмислення його місця і ролі в проведених перетвореннях, що і є метою роботи.

В.В. Рибак у [6, с. 87-88] визначає наступні стійкі ознаки комунальної власності:

- комунальна власність - це особливий вид власності, що формує фінансово-економічну базу територіальних громад; вона незалежна від державної і не може розглядатися як її частина;

- майно, що належить до комунальної власності, використовується для задоволення місцевих, а не загальнодержавних потреб і для надання місцевих суспільних благ, вигоди від споживання яких поширюються на мешканців даної адміністративно-територіальної одиниці, а не на всіх громадян держави в цілому;

- використовуючи комунальну власність, територіальні громади надають головним чином місцеві суспільні (або змішані), а не тільки особисті блага;

- у комунальній власності має бути майно, найефективніше управління яким можливе тільки за допомогою територіальних громад або органів ними органів.

На думку А.Б. Борисова, "благо - все, що здатне задовольняти повсякденні життєві потреби людей, приносити людям користь, робити приємність" [1, с. 68]. Індивідуальні блага - це такі, "надання яких окремій особі можливе без надання їх іншим особам у зв'язку з тим, що вони мають властивість винятковості або конкурентності" [Там само, с. 280]. До суспільних благ належать, наприклад, оборона, безкоштовна освіта, загальнодоступне відвідування парків, музеїв. "Такі блага не можуть бути надані окремим особам без надання їх іншим особам" [1, с. 455]

"Колективні блага (collective products) - товари і послуги, які можуть бути надані тільки групі осіб з тієї причини, що кількість блага, запропонована якось одному індивідові, не може бути змінена незалежно від інших. . . Ці блага не можна продавати на ринку звичайним способом, і ринкові ціни не можуть служити для їхньої оцінки. Багато товарів і по-

слуг, що пропонуються державою, мають колективну природу, наприклад, національна оборона і служба охорони порядку, і тому державі доводиться вирішувати, яку кількість подібних благ надавати, і змушувати людей оплачувати їхнє виробництво через систему оподаткування" [7, с. 217] "Суспільні блага (social products or merit goods or public goods) - товари і послуги, надані державою на благо всіх громадян або більшості населення країни (освіта, охорона здоров'я, житло і тощо) Зв'язок між споживанням суспільного блага і платою за нього відсутній. Суспільні блага оплачуються за рахунок загального оподаткування, а не купуються окремими споживачами на ринку" [7, с. 331] "Приватні блага (private products) - товари і послуги, що купуються й оплачуються окремими споживачами з метою одержання ними власної вигоди" [Там само, с. 665]

Поняття "муніципальна" і "комунальна" власність ряд авторів вважають рівнозначними. Наприклад, А. Б. Борисов "Комунальна власність - те ж саме, що і муніципальна власність (власність місцевого самоврядування)", "комунальний" у більшості словосполучень означає те ж, що і "муніципальний", тобто стосовний до місцевого самоврядування (наприклад, комунальна власність, комунальне господарство і т.п.)" [1, с. 319]

Інші автори не поділяють думки про рівнозначність понять "муніципальна" і "комунальна" власність. Так, на деякі розбіжності між ними вказується в роботі [5]. Авторі роботи відзначають, що комунальна власність є самостійною формою власності, причому суб'єктами права комунальної власності є адміністративно-територіальні одиниці в особі обласних, районних, міських, селищних, сільських рад народних депутатів. Водночас муніципальна власність - одна з форм корпоративної (колективної) власності, що знаходиться в користуванні, володінні і розпорядженні територіальних колективів і їх виборних органів самоврядування.

Окрім того, справедливо вважається, що формування комунальної власності в Україні має свої специфічні особливості, які полягають у тому, що майно комунальної власності сформоване шляхом безкоштовної передачі (а не викупу, як у більшості інших країн), комунальна власність в Україні до 1996 р. була різновидом державної форми власності, і, нарешті, законодавство України припускає, що суб'єктом права комунальної власності є адміністративно-територіальна одиниця, а відповідно до цього розрізняють обласний, районний, міський, районний в містах, сільський і селищний різновиди комунальної власності.

Процес формування комунальної власності на сьогодні в Україні ще не завершений хоча б тому, що до кінця не вирішено багато питань ефективного управління нею. Це пов'язано не тільки з питаннями формування самої власності, але і з питаннями побудови бюджетної системи України, ефективного функціонування підприємств житлово-комунального господарства, управління соціальною сферою. У теоретичному плані ці питання не досить повно висвітлені в наукових публікаціях, цілий ряд напрямків потребує проведення глибоких наукових досліджень. Однак слід мати чітке уявлення, чим сьогодні є комунальна власність в Україні, яка її структура, як між собою співвідносяться поняття "комунальна", "житлово-комунальна" і "соціальна" сфери, "міське" і "міське (муніципальне, комунальне) господарство" а також особливості побудови системи управ-

ління як окремими об'єктами зазначених сфер, так і процесами, що відбуваються у них.

Як відомо, відносини власності виявляються через суб'єкти й об'єкти власності. Крім того власність має і правовий аспект і в цьому сенсі виступає як юридична категорія. З юридичної точки зору право комунальної власності як самостійної форми власності закріплене в Конституції України.

У статті 1 Закону України "Про місцеве самоврядування" право комунальної власності визначене як "право територіальної громади володіти, доцільно ошадливо, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і у своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування" [4]. Таким чином, комунальна громада наділена всією триадою власності, відомої ще з часів римського права - володіння, користування і розпорядження комунальним майном. Саме з точки зору цієї триади законодавство України і розглядає комунальну власність як рівну серед інших форм власності, що викликає у деяких дослідників сумніви. Так, наприклад, у роботі [11] вказується на законодавчу непогодженість у цьому питанні, тому що, відповідно до ч. 4 ст. 2 Закону України "Про власність" від 7 лютого 1991 р. № 697-ХП "власність в Україні виступає в таких формах: приватна, колективна, державна", однак дотепер необхідні зміни в цей закон не внесені. М. Чечетов пояснює це тим, що "важко провести межу, відокремлюючи комунальне майно від державного не за формою, а по суті, що і викликає дискусію про правомірність твердження, що комунальне майно не є державним" [11, с. 5]. Однак право розпорядження, що регулює відносини з приводу економічних форм реалізації об'єктів власності (тобто отриманого від них доходу), дозволяє провести цю межу саме по суті, оскільки саме власникові (територіальній громаді) і належить право привласнення результатів господарського використання комунальної власності.

Перелік об'єктів права комунальної власності визначено у пункті 3 статті 16 Закону України про місцеве самоврядування "Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, позабюджетні цільові (у тому числі валютні) та інші кошти, земля, природні ресурси, що є в комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад" [4].

Слід звернути увагу на одну обставину, що визначена в роботі [3]. "Власник може сам використовувати свій об'єкт власності в господарських цілях. У такому випадку він одночасно виступає в двох іпостасях (особах) як власник і як господарюючий суб'єкт. Нині, коли виробництво надзвичайно ускладнилося і набуло істотно суспільного характеру, головним у господарському житті стає не власник, а суб'єкт, що використовує для виробництва чужу власність на правах оренди, лізингу, концесії тощо. Таким чином, з'являється два суб'єкти суб'єкт-власник і господарюючий суб'єкт, які розподіляють повноваження і функції".

Стаття 55 Господарського кодексу України розглядає три види суб'єктів господарювання - юридичні організації, окремі громадяни і структурні підрозділи (рис. 1). Саме вони можуть реалізувати право використання комунальної власності (як і інших видів власності) у своїй господарській діяльності.

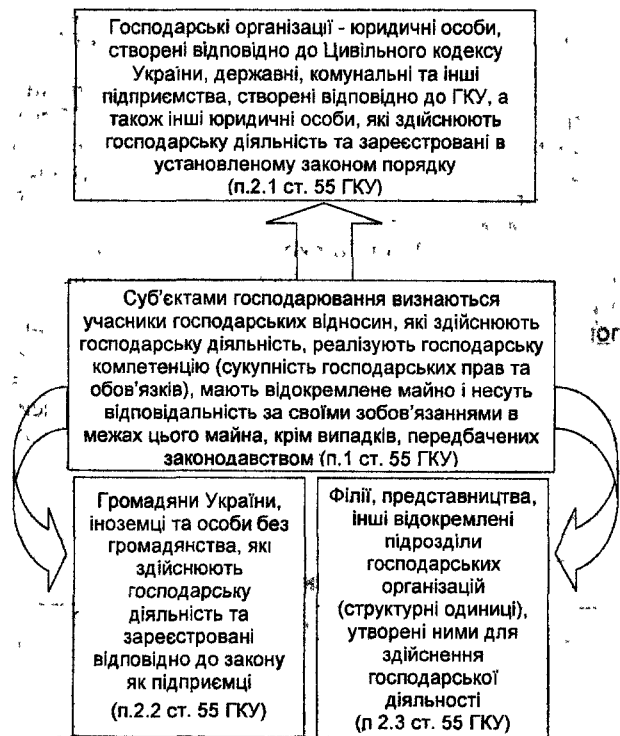

Рис. 1. Поняття і види суб'єктів господарювання (ст. 55 ГКУ).

Розглянемо організаційно-правові форми господарських організацій, що можуть використовувати комунальну власність у процесі реалізації своєї господарської компетенції. Господарський кодекс передбачає класифікацію підприємств за різними ключовими ознаками: залежно від форм власності; від питомої ваги іноземних інвестицій у статутному фонді підприємства; від способу створення (формування) статутного капіталу; від кількості працюючих і обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік; від способів інтеграції капіталу різних власників.

Класифікація видів підприємств у залежності від форм власності, зазначених у Господарському кодексі України, наведена на рис. 2.

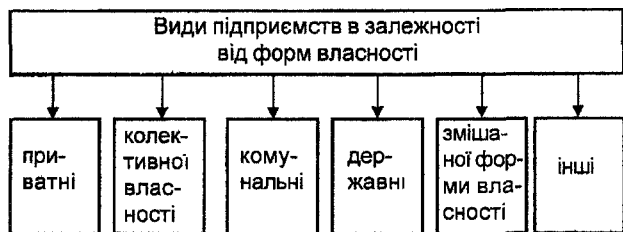

Рис. 2. Види підприємств в залежності від форм власності (стаття 63, п.1. ГК України).

Щоб охарактеризувати місце і роль комунальної власності в економіці України, а також основні тенденції структурних змін у цій галузі, проведемо аналіз статистичних даних. Так, кількість об'єктів, зареєстрованих у Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій в Україні (ЄДРПОУ), і їх розподіл за формами власності представлено в табл. 1 [9, с. 313]. При цьому використані наступні визначення:

- Суб'єкти державної власності - підприємства (організації), засновані на державній власності: державні підприємства та організації, казенні підприємства.
- Суб'єкти комунальної власності - підприємства (організації), засновані на власності відповідної територіальної громади: комунальні підприємства та організації.
- Суб'єкти приватної власності - підприємства, засновані на власності фізичної особи: приватні підприємства, підприємства, засновані на власності іноземного громадянина, фермерський господарства.
- Суб'єкти колективної власності - підприємства (організації), створені на підставі добровільного об'єднання майна громадян та юридичних осіб: господарські товариства (акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю), командитні та повні товариства), об'єднання (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни), кооперативні, орендні, спільні та колективні підприємства, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, споживчі товариства, а також об'єднання громадян, професійні спілки, релігійні, благодійні організації тощо.
- Суб'єкти власності інших держав - дипломатичні та консульські установи на території України. Суб'єкти власності міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав - зареєстровані в Україні підприємства зі 100 % іноземною інвестицією, представництва та філії міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав.

Таблиця 1. - Кількість об'єктів ЄДРПОУ за формами власності (на початок року, од.)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1997	52836	44558	173633	340618	4041	615686
2001	43060	63707	244788	475759	7572	834886
2002	43374	65920	263308	508705	8023	889330
2003	42484	70231	277679	536620	8564	935578
2004	42935	74252	290304	564500	9063	981054

Слід зазначити, що "до 2003 р. включно відповідно до норм чинного законодавства, насамперед Закону України "Про власність", були встановлені державна, комунальна, приватна, колективна форми власності та власність міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав і облік здійснювався за цими формами власності. Цивільним кодексом України, який набрав чинності з 1 січня 2004 р., визначаються права приватної, державної та комунальної власності. По-

няття права колективної власності як таке відсутнє. Відповідно до Цивільного кодексу України майно колективу виступає об'єктом приватної власності.

Суб'єктами приватної власності є фізичні та юридичні особи: приватні та інші види підприємств, господарські товариства та об'єднання (крім державних та комунальних), кооперативи, організації, установи та заклади (крім державних та комунальних), фізичні особи-підприємці.

Суб'єкти державної власності - державні та казенні підприємства, державні організації, установи та заклади, що діють на основі державної власності, державні господарські об'єднання, які утворюються переважно у формі корпорації або концерну, незалежно від найменування об'єднання (концерн, трест тощо)

Суб'єкти комунальної власності - комунальні підприємства, організації, установи, заклади, що діють на основі комунальної власності територіальної громади, комунальні господарські об'єднання, які утворюються переважно у формі корпорації або концерну, незалежно від назви об'єднання (комбінат, трест тощо)

Державна корпоративна та комунальна корпоративна власність визначається щодо майна суб'єктів, у статутному фонді яких частка державної чи комунальної власності перевищує 50 % або становить величину, яка забезпечує відповідним органам дер-

жавного управління або місцевого самоврядування право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів" [10, с. 318-319].

Зміна підходів унеможливиле порівняльний аналіз зміни кількості об'єктів статистичного обліку за формами власності. Проте наявні статистичні дані дозволяють дати загальну характеристику тенденції, що спостерігається в економіці України в результаті інституційних перетворень.

На початок 2005 р. в економіці України нараховувалося вже 1023396 підприємств і організацій, з яких 43164 перебували в державній і державній корпоративній формі власності, 77208 - у комунальній і комунальній корпоративній і 903024 - у приватній

Структурний склад підприємств і організацій за формами власності в раніше використовуваній класифікації наведений у табл. 2. Структура об'єктів ЄДРПОУ за формами власності у 2004 р. наведена на рис. 3

Таблиця 2. - Кількість об'єктів ЄДРПОУ за формами власності (на початок року, %)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1997	8,58	7,24	28,20	55,32	0,66	100,00
2001	5,16	7,63	29,32	56,98	0,91	100,00
2002	4,88	7,41	29,61	57,20	0,90	100,00
2003	4,54	7,51	29,68	57,36	0,92	100,00
2004	4,38	7,57	29,59	57,54	0,92	100,00

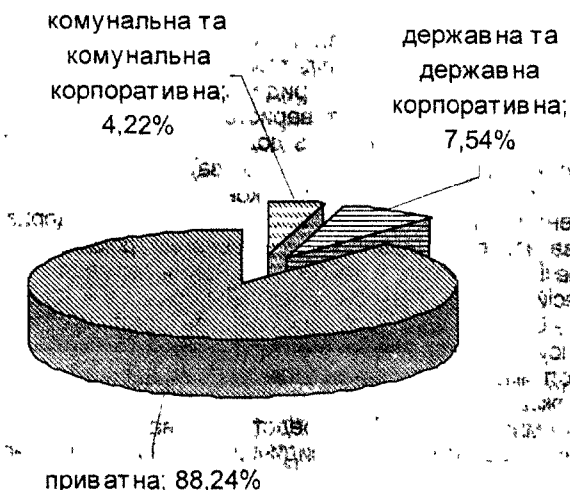

Рис. 3. Структура об'єктів ЄДРПОУ за формами власності в 2004 р.

Дані, наведені в табл. 2 і на рис. 3, показують досить стабільну питому вагу підприємств комунальної власності в загальній кількості підприємств і організацій в Україні.

Характеристика місця комунальної форми власності в економіці України може бути здійснена і за показником питомої ваги основних фондів, який в абсолютних значеннях наведено в табл. 3, а у відносних - у табл. 4.

Як показують дані табл. 3 і 4, істотна частина основних засобів в економіці України в 2003 р. знаходилася в державній (29,86%) і комунальній власності (24,75%). Це говорить про істотну роль комунальної власності, що зайвий раз підкреслює необхідність більш ретельного вивчення особливостей її функціонування.

Характеристика комунальної власності за середньорічною чисельністю найманих робітників може бути виконана на підставі даних, наведених у табл. 5 і 6.

Таблиця 3. - Основні засоби за формами власності (у фактичних цінах, млн грн)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1996	418885	78324	14413	331138	711	843471
1997	397032	94280	16246	358124	757	866439
1998	329378	103753	18512	371051	916	823610
1999	326639	119621	20265	369386	1535	837446
2000	270470	181114	33115	342179	1944	828822
2001	293489	213128	39448	367160	2252	915477
2002	293615	229832	41426	397337	3546	965756
2003	306436	253996	43033	418011	4687	1026163

Джерела [8, 85; 9, 314, 10, 320]

Таблиця 4. - Основні засоби за формами власності (%)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1996	49,66	9,29	1,71	39,26	0,08	100,00
1997	45,82	10,88	1,88	41,33	0,09	100,00
1998	39,99	12,60	2,25	45,05	0,11	100,00
1999	39,00	14,28	2,42	44,11	0,18	100,00
2000	32,63	21,85	4,00	41,28	0,23	100,00
2001	32,06	23,28	4,31	40,11	0,25	100,00
2002	30,40	23,80	4,29	41,14	0,37	100,00
2003	29,86	24,75	4,19	40,74	0,46	100,00

Таблиця 5. - Середньорічна кількість найманих працівників, зайнятих в економіці, за формами власності без найманих працівників малих підприємств, та зайнятих у фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності (тис.)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1998	5091,8	2327,8	70,4	7624,5	11,3	15125,8
1999	4640,4	2417,0	89,0	7320,4	12,5	14479,3
2000	4086,4	2601,5	432,9	6539,9	17,3	13678,0
2001	3632,4	2846,4	458,3	5972,8	21,5	12931,4
2002	3358,6	2975,9	425,3	5447,1	28,4	12235,3
2003	3239,3	3001,1	393,0	5043,5	34,6	11711,5

Джерело [9, с 317]

Таблиця 6. - Середньорічна кількість найманих працівників, зайнятих в економіці, за формами власності без найманих працівників малих підприємств, та зайнятих у фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності (%)

Рік	державна	комунальна	приватна	колективна	інша	Всього
1998	33,7	15,4	0,5	50,4	0,1	100,0
1999	32,0	16,7	0,6	50,6	0,1	100,0
2000	29,9	19,0	3,2	47,8	0,1	100,0
2001	28,1	22,0	3,5	46,2	0,2	100,0
2002	27,5	24,3	3,5	44,5	0,2	100,0
2003	27,7	25,6	3,4	43,1	0,3	100,0

За видами економічної діяльності ця власність у 2002 р. розподілялася так, як це показано на рис. 4. Відповідний розподіл у 2003 р. показано на рис. 5.

Діаграма на рис. 4 показує, що в 2002 р. переважна частина комунальної власності задіяна при здійсненні операцій з нерухомістю, істотною частиною задіяна в наданні різного виду соціальних і комунальних послуг і лише невелика частина (12%) може використовуватися в інших видах економічної діяльності. У 2003 р. тенденція зберігається (рис. 5). При цьому збільшується питома вага комунальної власності, задіяної при здійсненні операцій з нерухомістю, і зменшується частина (10%), орієнтована на використання в інших видах економічної діяльності.

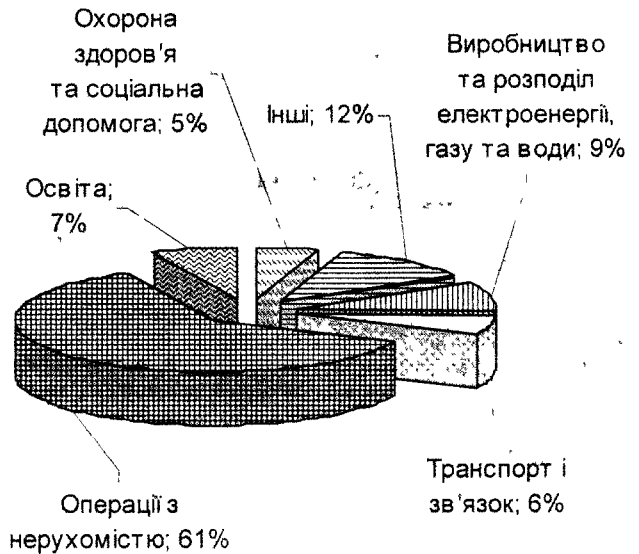

Рис. 4. Розподіл основних засобів комунальної форми власності за видами економічної діяльності у 2002 р.

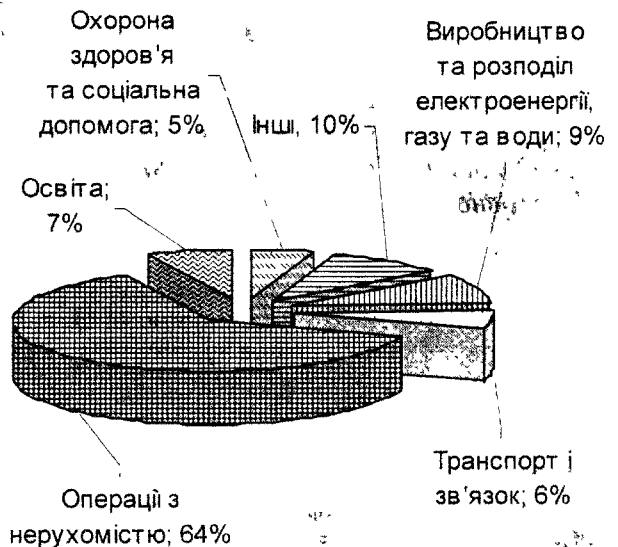

Рис. 5. Розподіл основних засобів комунальної форми власності за видами економічної діяльності у 2003 р.

Таким чином, комунальна власність відіграє істотну роль в економіці України. Якщо в кількісному відношенні число підприємств комунальної власності не перевищує 5% від загального числа підприємств, зареєстрованих у Державному реєстрі підприємств і організацій України, то в 2004 р. їм належало 24,75% основних засобів (за фактичною вартістю). Причому спостерігається явна тенденція росту питомої ваги комунальної власності у вартості основних фондів. Питома вага найманих робітників, зайнятих на підприємствах комунальної власності в 2003 р. складала 25,6% від загального числа найманих робітників в Україні, і також спостерігається тенденція до її збільшення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисов А.Б. Большой экономический словарь Издание 2-е перераб и доп. - М: Книжный мир, 2005. - 860 с.
2. Брюховецька Н.Ю. Економічний механізм підприємства в ринковій економіці: методологія і практика. - Донецьк: ІЕП НАН України, 1999. - 276 с.
3. Економічна теорія: Політекономія / За ред. В.Д. Базилевича - 3-є вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2004 - 615 с.
4. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.97 р. №280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - №24. - Ст. 170. - (Зі змін і доп.).
5. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект лекцій. - К.: Кондор, 2003. - 282 с.
6. Рыбак В.В. Рыночная трансформация системы доходов местного самоуправления: теория и практика. - Донецк: ІЗП НАН України, 2000. - 280 с.

УДК 352.07:502.34 (477)

РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВДОСКОНАЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОЛЕНА НОВИЦЬКА,

старший викладач кафедри податкового менеджменту Національного університету Державної податкової служби України, м. Ірпінь

У статті розглянуто питання ролі місцевих органів управління в удосконаленні економічного механізму природоохоронної діяльності. Автором зроблено спробу комплексно дослідити питання поєднання адміністративних та економічних важелів у сфері залучення інвестицій та ефективного використання фінансових ресурсів на місцевому рівні в галузі раціонального природокористування та охорони природи.

Актуальність даної проблеми зумовлена насамперед тим, що головні завдання місцевих органів самоврядування полягають в наданні суспільних благ, удосконаленні системи управління, підвищенні ефективності виконання функцій, які делеговані на місцевий рівень. Тому для реалізації цих завдань місцеве самоврядування повинно мати відповідні фінансові ресурси. Фінансове забезпечення екологічної складової у розв'язанні нагальних місцевих питань є чи не найгострішим. Та разом з тим негативний вплив, який здійснюють природокористувачі на стан навколишнього природного середовища територіальних громад, призводить до небезпечної ситуації, яка викликає тривогу фахівців і громадськості. В зв'язку з цим особливо гостро постає проблема попередження таких негативних наслідків або хоча б їх мінімізація. Все це потребує проведення широкомасштабних природоохоронних заходів, реалізації регіональних та місцевих програм, спрямованих на охорону навколишнього природного середовища.

Вчені-економісти розглядали дані проблеми з різних аспектів. Зокрема О.В. Живицький зауважував виняткову роль місцевих органів самоврядування в системі розвитку рекреаційних об'єктів [10]. Систему управлін-

7. Словарь по экономике. Пер. с англ. / Под ред. П.А. Ватника. - СПб.: Экономическая школа, 2004. - 752 с.
8. Статистичний щорічник України за 2000 рік / Держкомстат України. - К.: Техніка, 2001. - 598 с.
9. Статистичний щорічник України за 2003 рік / Держкомстат України. - К.: Консультант, 2004. - 631 с.
10. Статистичний щорічник України за 2004 рік / Держкомстат України. - К.: Консультант, 2005 - 591 с.
11. Чечетов М. Трансформация отношений собственности в Украине (правовой аспект) // Экономика Украины. - 2004 - №9. - С. 4-13.

© В. Полюянов, О. Полюянова
Надійшла до редакції 20.10.2006

Відомості
про авторів
статті
в журналі
"ЕКОНОМІКА"
№ 6 (78) листопад-грудень 2006 р.

ня твердими побутовими відходами на рівні міст досліджували В.В.Кисельов [7] та В.А.Студінський [2]. Останній також вивчав проблеми управління сферою природокористування на рівні територіальних громад у зоні впливу Чорнобильської АЕС [5]. У контексті нашої теми заслуговують на увагу дослідження інвестиційно-інноваційної політики в природоохоронній сфері, здійснені С.І.Рассадніковою [14] та Т.А.Карпищенко [13].

Мета даного дослідження полягає в тому, щоб комплексно розглянути питання ролі місцевих органів управління в системі природоохоронної діяльності та в сфері раціонального використання природних ресурсів на рівні територіальних громад.

Згідно з Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" (стаття 33) передбачене коло питань, які належать до компетенції рад базового рівня:

- підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо встановлення ставки земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, вилучення (викупу), а також надання під забудову та для інших потреб земель, що перебувають у власності територіальних громад; визначення в установленому порядку розмірів відшкодувань підприємствами, установами та організаціями неза-